

Wat is rabiës?

- Het rabiësvirus behoort, samen met de Europese lyssavirussen 1 en 2 van vleermuizen, tot het genus *Lyssavirus*, familie *Rhabdoviridae*.
- Rabiës is een dodelijke zoönose en de kat wordt in sommige Europese landen beschouwd als een hoogrisico dier voor de overdracht op de mens.
- Rabiës komt wereldwijd voor met lokale uitzonderingen. Grote gebieden in Europa zijn tegenwoordig vrij van landgebonden rabiës, dankzij vaccinatieprogramma's van wilde dieren.
- De vos is het belangrijkste virusreservoir in Europa.
- De meeste recente gevallen in West Europa konden teruggevoerd worden tot illegaal geïmporteerde, geïnfecteerde huisdieren uit gebieden in Afrika waar rabiës endemisch is.
- Het virus kan gemakkelijk geïnactiveerd worden met desinfectantia op basis van zeep.

Infectie

- Dieren besmet met rabiës zijn de enige bron van infectie.
- Het virus wordt uitgescheiden in speeksel, reeds enkele dagen vóór het optreden van klinische verschijnselen.
- De gemiddelde incubatietijd is twee maanden, maar kan variëren van twee weken tot enkele maanden, afhankelijk van de plaats van infectie (bijten, krabben). Hoe groter de afstand tussen de plaats van virusintrede en het centraal zenuwstelsel, hoe langer de incubatietijd; en hoe groter de dichtheid van het zenuwweefsel op de plaats van inoculatie, hoe korter de incubatietijd.
- Hoewel katten geïnfecteerd kunnen worden door vleermuizen, met het rabiësvirus of andere lyssavirussen, is het risico laag.

Klinische verschijnselen

- Elk onverklaard agressief gedrag of plotse gedragsveranderingen moeten als verdacht beschouwd worden.
- De ziekte uit zich als een razende en een paralytische vorm. Ongeveer 90% van alle met rabiës besmette katten vertoont de razende (agressieve) vorm.
- Ten gevolge van de encefalitis en de aantasting van de craniale zenuwen en het prosencephalon kunnen optreden: vermindering/afwezigheid van de ooglid-, cornea- en pupilreflexen, strabisme, afhagende kaak, speekselen, toevallen, stuip trekkingen, trillen, desoriëntatie, doelloos rondlopen, overdreven emotionele reacties (prikkelbaarheid, razernij, angst, fotofobie), evenals ataxie en verlamming, gevolgd door coma en de dood door respiratoir arrest.
- Katten sterven meestal na een ziekteverloop van 3-4 dagen.

Diagnose

- Een bevestiging van rabiës kan postmortem verkregen worden door laboratoriumonderzoek, bij voorkeur van hersenweefsel.
- In geval van verdacht moet het dier geïsoleerd worden en de veterinaire dienst/officiële instanties gewaarschuwd worden.
- Serologische test worden soms gebruikt ter postvaccinale controle, vooral in het kader van internationale reizen.

Ziektemanagement

- Vaccinatie van dieren na een eventuele blootstelling aan het virus hangt af van de nationale volksgezondheidsmaatregelen en is in veel landen verboden.
- Ter bescherming van de volksgezondheid worden katten met rabiës niet behandeld.
- In gebieden waar rabiës endemisch is, dienen zwerfkatten altijd met voorzichtigheid benaderd te worden: het manipuleren en behandelen van opgevangen dieren moet als gevaarlijk beschouwd worden, zelfs als zij gezond lijken.

Vaccinatieadvies

- Katten worden tegen rabiës geïmmuniseerd door geïnactiveerde, geadjuveerde vaccins; een enkele vaccinatie verstrekt een langdurige immuniteit.
- Katten reageren beter dan honden en >97% ontwikkelt antistoftiters van $\geq 0,5$ IU/ml na de eerste vaccinatie, een waarde die gecorreleerd wordt met bescherming.
- Kittens dienen tussen 12 en 16 weken leeftijd gevaccineerd te worden en een jaar later nogmaals.
- Sommige vaccins beschermen tegen het virulente rabiës virus gedurende 3 jaar of langer, maar de nationale wetgeving kan een jaarlijkse hervaccinatie eisen.

© Afbeelding met dank aan ERZ/AFSSA Nancy, Frankrijk

- Elk agressief gedrag van een kat moet tot een verdacht op rabiës voeren.

Afbeelding met dank aan ERZ/AFSSA Nancy, Frankrijk

- Anisocorie bij een kat met rabiës.

Afbeelding met dank aan Artur Borkowski, Universiteit van Warschau

- In de laatste fase van rabiës geraken de craniale zenuwen verlamd (let op de anisocorie).

Afbeelding met dank aan Malene Thyssen / Wikimedia

- De vos (*Vulpes vulpes*) is het belangrijkste reservoir in West Europa.

© Meriel

- Paralyse van de nervus facialis in het eindstadium van rabiës.